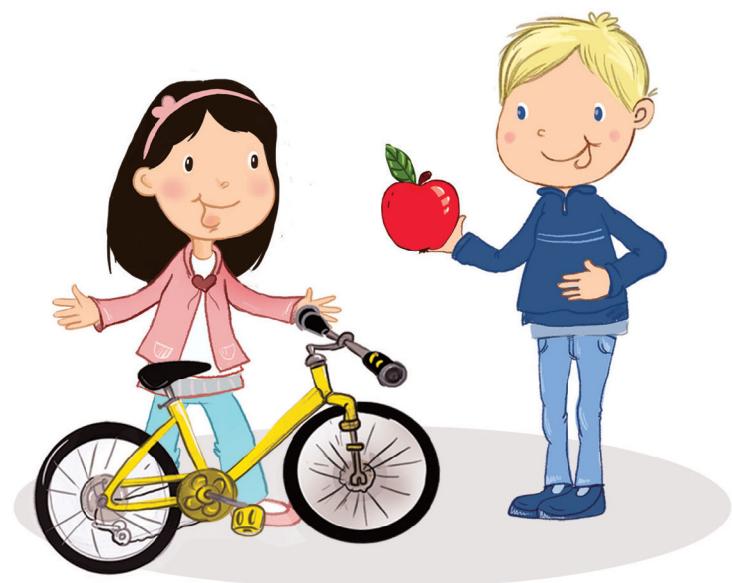

СВЕТ ОКО НАС

ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

САДРЖАЈ

ЈА И ДРУГИ

Ово сам ја	4
Наше очи причају и наше лице говори	6
Ваздух, вода, сан и храна потребни су сваког дана	8
Слични и различити	10
Научили смо	12

ПОРОДИЧНИ ДОМ И ШКОЛА

Породица	14
У родитељском дому	16
У породици сви раде	18
Породични празници	19
Суседи	20
Моја школа	22
У ученионци	24
Понашање у школи	26
Свако право обавезу тражи.....	28
Школски празници	30
Ја као део групе	31
Научили смо	32

ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ

Каква храна – таква одбрана	34
Становање и одевање	35
Чистоћа је пола здравља	36
Друга половина здравља	37
На путу од куће до школе	38
На улици без тротоара	39
Прелажење преко улице	40
Улица није за игру	42
Опасност вреба – пазити треба	44
Природне непогоде	46
Научили смо	48

ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ

Сналажење у простору	50
Дан	52
Дани у недељи	54
Пре, сада, после	55
Научили смо	56

ЧОВЕК СТВАРА

Разноврсност материјала	58
Човек ради и ствара	59
Својства материјала	60
Научили смо	62

РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ

Сунце – извор светлости и топлоте	64
Земљиште	65
Својства ваздуха	66
Ваздух – услов живота	67
Својства воде	68
Вода – услов живота	69
Изглед околине	70
Животиње – делови тела	72
Биљке – изглед и делови	73
Моје тело	74
Моја чула	75
Свако треба да брине о чистоћи околине	76
Научили смо	78
Еколошка азбука	79

Да се лакше снађеш у уџбенику, помажу ти ови знаци:

ЗАПАМТИ

ИСПРИЧАЈ, ОБЈАСНИ, ОДГОВОРИ

ТВОЈ ЗАДАТАК

ИСТРАЖУЈ, ЕКСПЕРИМЕНТИШИ

ЈА И ДРУГИ

Уз ову књигу, из часа у час,
постаје нам јаснији свет око нас.
А све помало на игру личи:
посматраш слику, уживаш у причи,
потражиши одговор на питање...
и стекнеш велико, важно знање!

ОВО САМ ЈА

Празна поља попуни одговарајућим цртежима.

ово сам ја

Колико имаш година?

Нацртај толико свећица на торти.

најдражи рођендански поклон

моја играчка

мој цртеж

Нацртај и обој онолико колико има слова у твом имену.
Напиши своје име.

Нацртај и обој онолико колико има слова у твом презимену.

Рашири своје прсте и опцртај их.

НАШЕ ОЧИ ПРИЧАЈУ И

Како изгледа срећно дете? Шта се дешава са његовим очима и устима?

Како препознајеш када је неко тужан? Како изгледа тужан израз лица?

Бесан сам кад неко узме моју ствар без питања.

Како се понашаш када те обузме бес? Шта осећаш тада?

Страх ме је. Бојим се ватре.

Кад се најчешће уплашиш? Шта тада радиш?

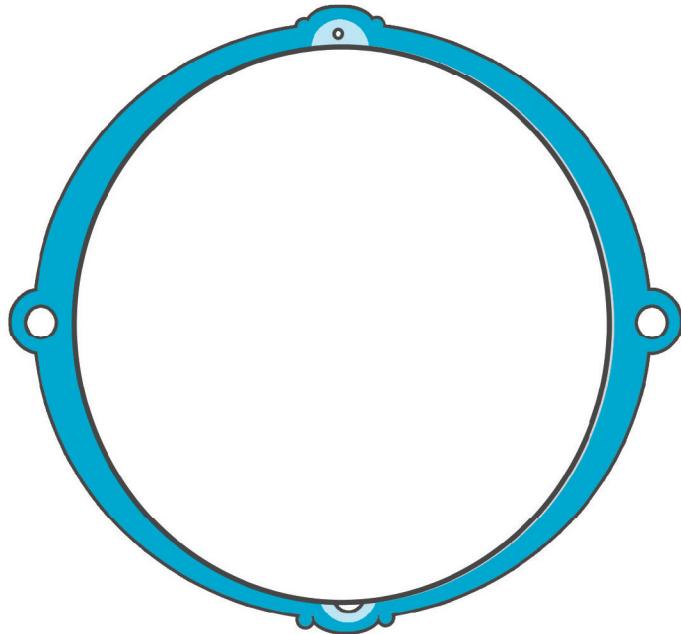
Са својим другарима играј игру „Погоди осећање“. Ученик треба да се сети нечега што му се раније десило и како се тада осећао. Своје осећање показује изразом лица и покретима – глуми. Остали ученици погађају које осећање је у питању. Ко први погоди добија улогу глумца. Игра се наставља.

НАШЕ ЛИЦЕ ГОВОРИ

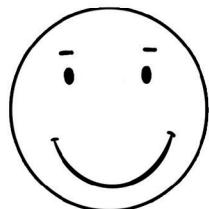

Буди срећно дете.

Погледај се у огледалу и нацртај како изгледа твоје лице.

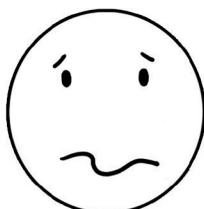
Обој цртеже који показују како се осећаш у школи.

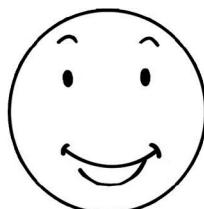
ПОНОСНО

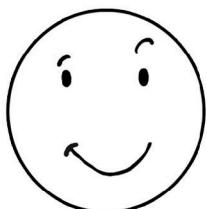
ТУЖНО

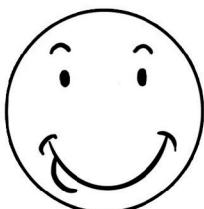
ЗБУЊЕНО

ОДУШЕВЉЕНО

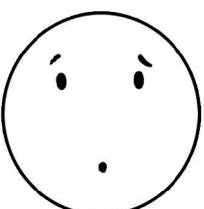
РАДОЗНАЛО

СРЕЋНО

ЉУТИТО

ЗАЧУЋЕНО

Сви смо ми понекад радосни, тужни, љути, бесни... Својим изгледом и изразом лица, покретима и говором испољавамо осећања. Имамо право да изражавамо своја осећања на различите начине.

ВАЗДУХ, ВОДА, САН И ХРАНА

Пријају ми одмор
и здрав сан,
спреман дочекујем
нови дан.

Волим кад све
по реду крене,
од тоалета до
вежбања и
личне хигијене.

Желим да будем
здрав и јак,
зато не пропуштам
доручак.

За ручак ме
свакога дана на
столу чека
разноврсна и
здрава храна.

ПОТРЕБНИ СУ СВАКОГ ДАНА

Деци, слободно
питајте ако у тоалет
треба да идете.

За време рада
или разоноде
увек ми прија
чаша воде.

Поподне проведем
са родитељима
или се играм са
својим другарима.

Кад вече падне,
одмах вечерам
и за спавање се
на време припремам.

Шта радиш на часу? Шта радиш на одмору? Спој линијом.

играм се ●

● цртам

идем у тоалет ●

● ужинам

● читам

пишем ●

на часу

● пијем воду

на одмору

Свако људско биће има потребе за дисањем, храном, водом, сном,
одласком у тоалет... За правилан раст, развој и здравље детета важно
је да на време задовољи ове потребе. Наспавано, одморно, здраво и
сито дете весело је и расположено за учење и игру.

СЛИЧНИ И РАЗЛИЧИТИ

Шта је приказано на слицицама?

Играјем шах с млађим братом.

Иако је сестра од мене две године старија, понекад је победим.

Волим животиње и бринем о њима.

У оближњем парку играјем кошарку.

Пишем песме и желим да будем позната песникиња.

Деца се међусобно разликују по полу, изгледу, узрасту, способностима... Вршњаци су деца која имају исти број година. Нека деца имају слична или иста интересовања.

Сви смо ми различити,
али су нам права иста.

Пропутуј с краја на крај света –
нигде нећеш наћи два иста детета!

По чему смо слични,
а по чему различити?

Девојчице, дечаци, млађи, старији,
неспремни, брзи, склони маштарији...
Сви смо деца – будући људи.
Због различитости срећан буди.

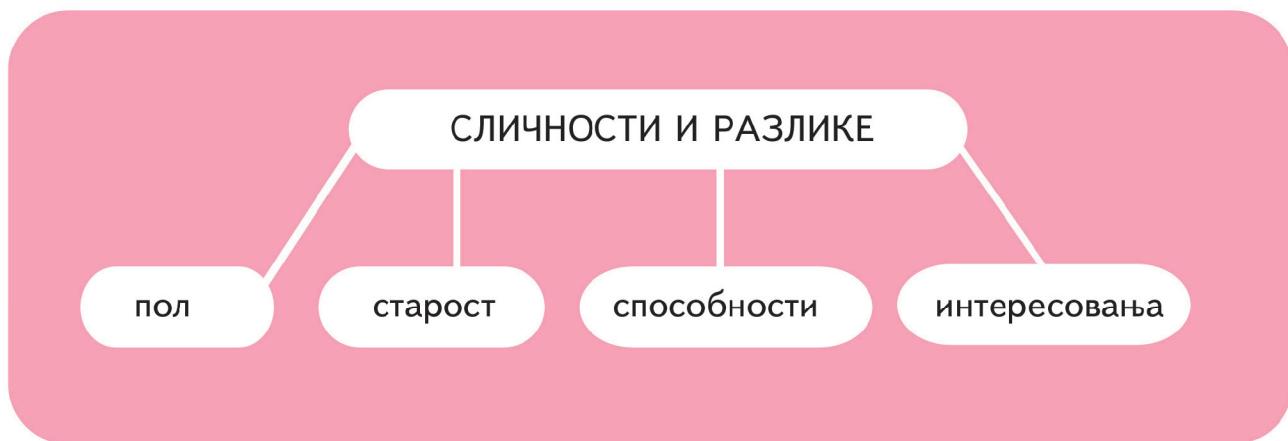
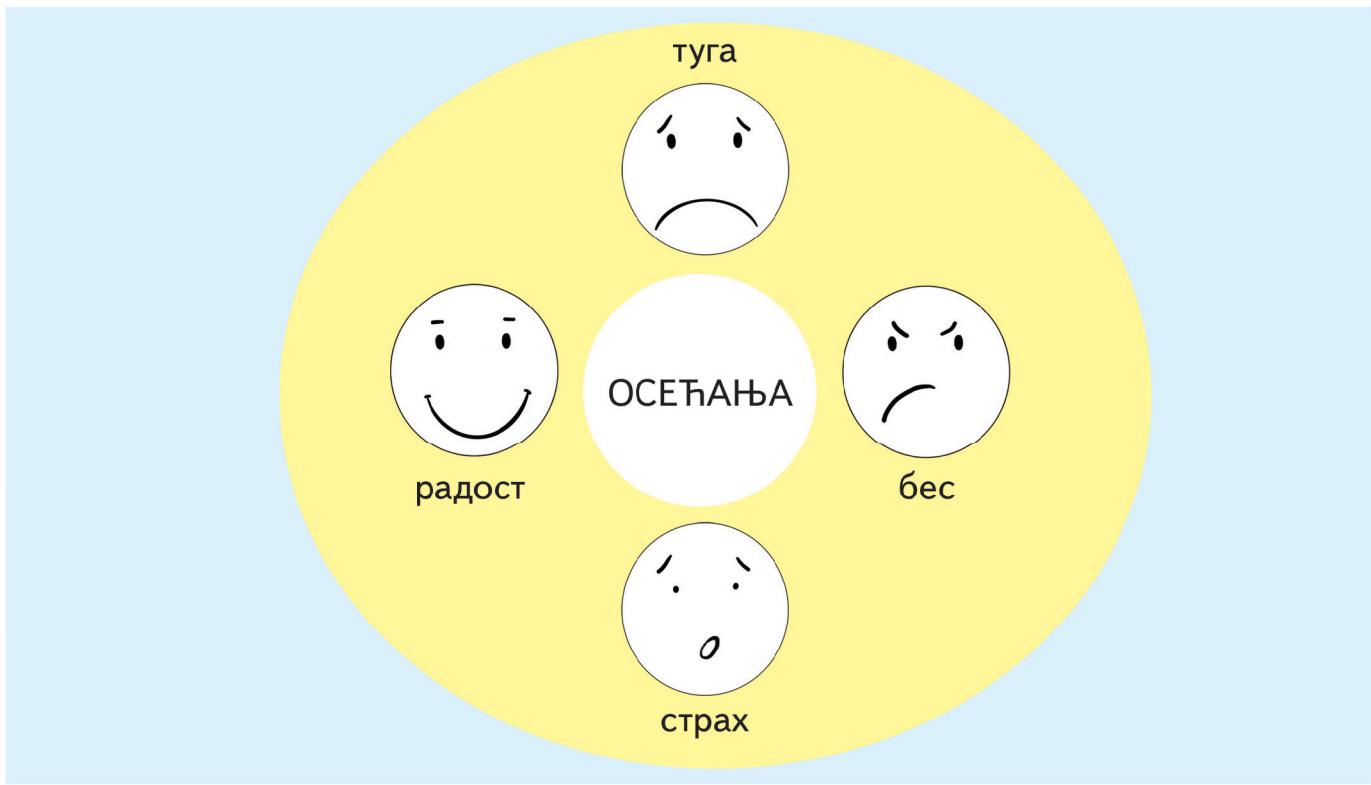
Не љути се што нисмо исти по свему.
Ево и одговора за твоју дилему:
најлепше је дечије царство
– различитости су његово богатство.

Међу нама много разлика има
важно је руку пружити свима.
Различитост уважи, толерантан буди
сада смо деца, а сутра велики људи.

НАУЧИЛИ СМО

ПОРОДИЧНИ ДОМ И ШКОЛА

ПОРОДИЦА

Ми смо породица.

Мајина породица

Мама, брат и ја
смо породица.

Петрова породица

Тата и ја смо породица.

Сарина породица

Колико је породица приказано на овим сликама?

По чему се оне разликују?

Чија породица има најмање чланова?

Чија породица има највише чланова?

Ко чини твоју породицу?

Колико чланова има твоја породица?

Преброј чланове датих породица. Попуни табелу.

Додај и чланове своје породице.

породице	деца	одрасли	укупно чланова
Мајина породица			
Петрова породица			
Сарина породица			
моја породица			

- У породици сви треба да знају како да се понашају.
- Увек једни друге обавештавамо о томе где идемо и када се враћамо.
- У међусобном разговору користимо речи:
изволи, хвала, пријатно, извини и молим.

РОДБИНА ПО МАЈЦИ

ујак
(мамин брат)

ујна
(ујакова жена)

тетка
(мамина сестра)

теча
(теткин муж)

РОДБИНА ПО ОЦУ

стриц
(татин брат)

стрина
(стричева жена)

тетка
(татина сестра)

теча
(теткин муж)

Ко чини твоју родбину? Нацртај најдраже чланове.

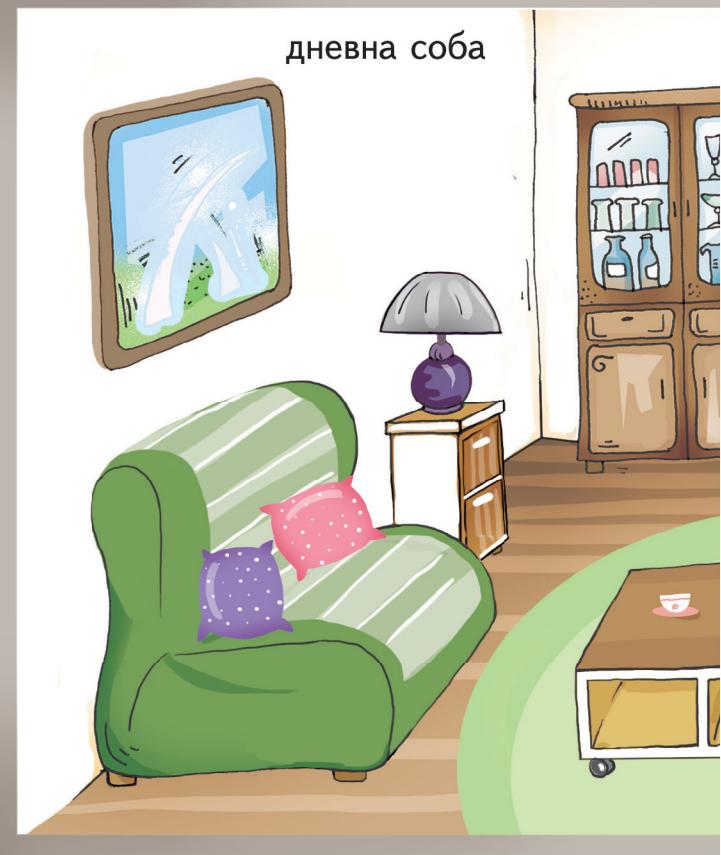

Родитељи и њихова деца чине ужу породицу. Чланови породице треба да се воле, поштују и брину једни о другима. Родбину чине браћа и сестре наших родитеља и чланови њихових породица.

У РОДИТЕЉСКОМ ДОМУ

Твој дом је стан или кућа у којој живиш.

ДОМ

Има једна кућица,
драга срцу мом,
та кућица под липом,
стари је мој дом.

У њој живи мајчица,
добри отац мој,
а и мени најдраже
живет' је у њој.

М. А.

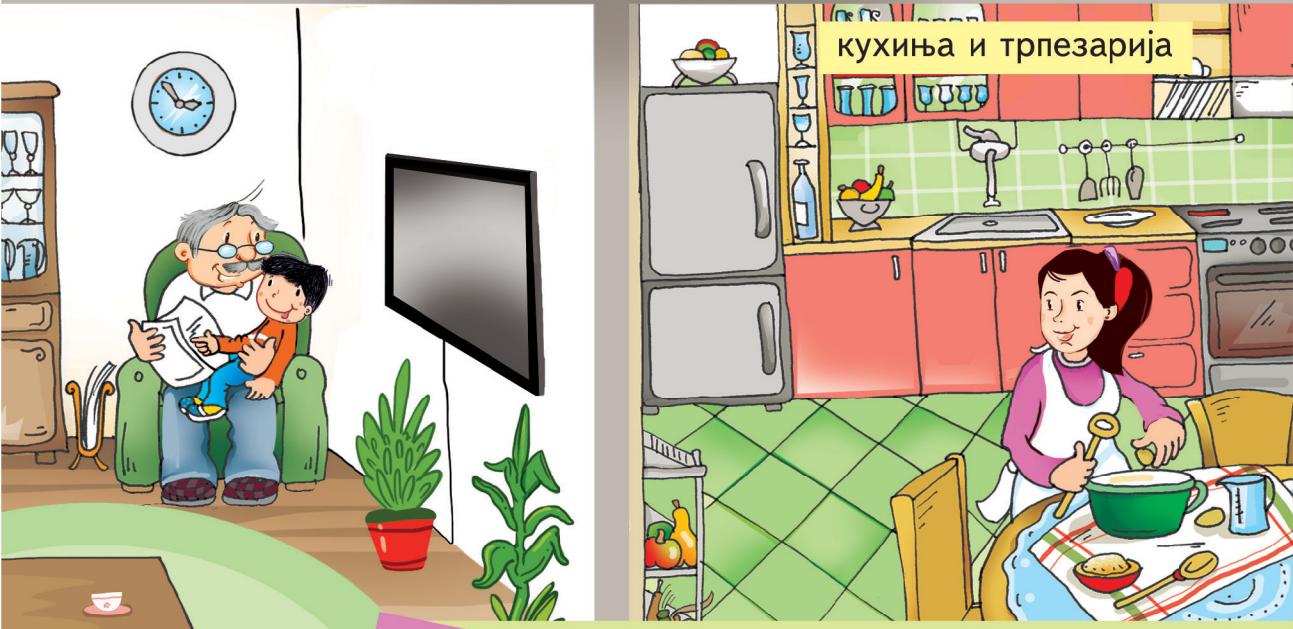
спаваћа соба

купатило

кухиња и трпезарија

Шта је приказано на слици?
Шта се ради у којој просторији?
Које просторије се налазе у твом дому?
У којој просторији проводиш највише времена? Зашто?

У ПОРОДИЦИ СВИ РАДЕ

Које послове обављају чланови ове породице?

У породици се договарамо како шта треба да обављамо.

У свему се одлично слажемо и једни другима помажемо.

У нашој породици слога влада. Нико се не боји рада.

Које кућне послове ти највише волиш да обављаш?
Шта ко ради у твојој породици?
Које послове у породици обављаш самостално?
Које послове обављаш заједно са члановима породице?

Која су твоја права и обавезе у породици? Допуни реченице.

Моја права су _____.

Моје обавезе су _____.

Сваки члан породице има своја права и обавезе. Важно је да се кућни послови деле. Ако се изврши правилна подела послова, нико од чланова породице неће бити превише оптерећен. Чланови породице имаће више времена за дружење и забаву.

ПОРОДИЧНИ ПРАЗНИЦИ

Шта је приказано на слици?

Данас је сестрин рођендан.

То је за све нас важан дан.

Желимо јој пуно среће и добро здравље.

Припремамо ПОРОДИЧНО СЛАВЉЕ!

Шта се све прославља у твојој породици?

Који празник је најзначајнији за твоју породицу?

Како се припремате за славље?

Кога позивате у госте?

Ком празнику се ти највише радујеш?

Опиши како га прослављате. Нацртај и обој.

Породични празници су дани који су важни члановима породице.

Прослављају се рођендани, Нова година и други празници.

СУСЕДИ

Много људи у истој згради станује и кућни ред треба да поштује!

Нека се сви потруде да им у заједници лепо буде!

Ко су твоји суседи? Наведи њихова имена.

Како се понашаш према њима? Како се они понашају према теби?

Испричај.

Шта је приказано на слицицама?

Чије понашање ти се допада? Обој зеленом бојом.

Чије понашање ти се не допада? Црвеном бојом обој .

Људи живе у породичним кућама и у стамбеним зградама. У великим стамбеним зградама има више становица и станара. Људи који живе близу нас зову се суседи или комшије. Они треба да се поштују, договарају и слажу.

МОЈА ШКОЛА

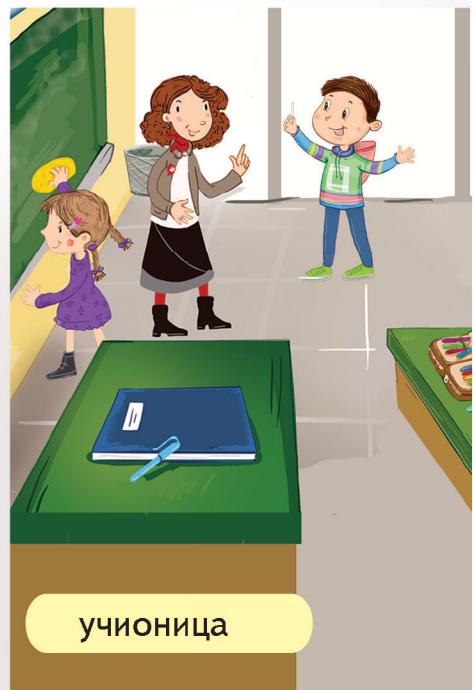

фискултурна сала

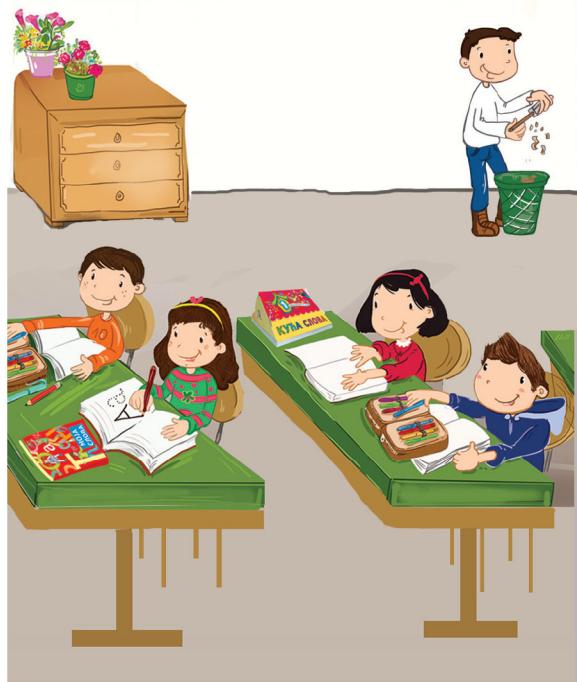
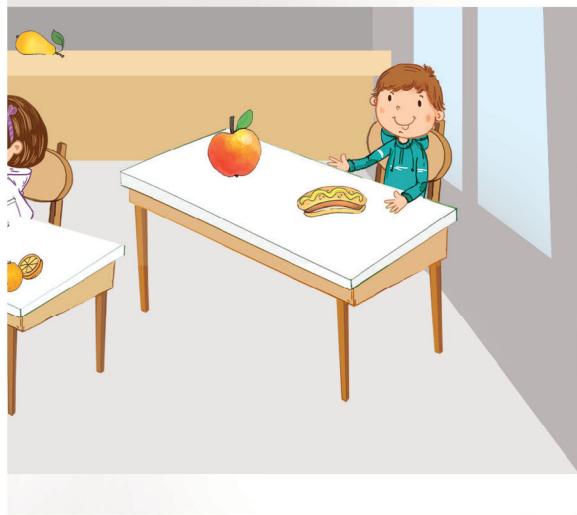
Ћаци су најважније личности у школи.
Свако их у њој поштује и воли.
Школа се поноси својим ћацима.
Наравно – и ти си међу њима.

трпезарија

учионица

Шта је приказано на слици?
Које се просторије налазе у овој школи?
Шта се ради у којој просторији?
У којој просторији се ђаци најдуже задржавају?

У УЧИОНИЦИ

Шта је приказано на слици?

Моји другари и ја
чинимо једно одељење
првог разреда.

Наше одељење је I₂.

Шта се све налази у твојој ученионици? Нацртај и обој.

УЧЕНИЦА ЈЕ:

- мислионица
- брисаоница
- слушаоница
- певаоница
- питаоница
- тужибабаоница
- дружионица
- грицкаоница
- играоница
- клизаоница
- трчаоница

Д. Р.

ПОНАШАЊЕ У ШКОЛИ

У школи се учи, ствара...
И са друштвом разговара.
Корисно се стиче знање
и кроз игру и певање.

Кад нешто скривим
или лоше урадим,
гласно кажем „Извини“.

Не прича се и не шета
онда кад то неком смета.
Хаос не сме да се ствара,
ни по клупи да се шара.

Чувам своје ствари и
не дирам туђе ствари
без питања.

Сви моји другари
на великом одмору воле
да се играју и друже у
дворишту школе.

Подигнем руку кад
желим нешто да кажем.

Школа, то је место знања
и културног понашања!

Школска правила треба поштовати и понашањем пример свима дати.

Играј се са свим другарима!

Поштуј правила игре!

Честитај победнику!

Неспоразуме решавај разговором!

Не говори ружне речи!

Поштуј друге око себе!

Своје радно место уредно одржавај!

Употребљавај речи: молим, хвала, изволи, извини!

Поздрављај одрасле и другаре!

Чувај своје и школске ствари!

Зашто постоје школска правила?

Шта се деси уколико се нека правила прекрше?

СВАКО ПРАВО ОБАВЕЗУ ТРАЖИ

Упознај своја права и обавезе.

Црвеном бојом обој латице у којима се налазе твоја права.
Плавом бојом обој латице у којима се налазе твоје обавезе.

Која још права и обавезе имаш у школи? Напиши.

Права: _____.

Обавезе: _____.

ШКОЛСКИ ПРАЗНИЦИ

Кад у твојој школи обележавате Дан школе? Испричај како га прослављате. Како се обележава школска слава у твојој школи?

Свака школа у току школске године прославља Дан школе. То је свечаност за школу и место у коме се она налази. Прославу Дана школе припремају ученици, наставници и родитељи ученика.

Све школе у Србији 27. јануара славе школску славу Светог Саву.

ЈА КАО ДЕО ГРУПЕ

Којим све групама припада Лука? Обој латице.

Којим групама ти припадаш? Која су твоја права и обавезе у тим групама?
Напиши своја права и обавезе у једној групи којој припадаш.

Група којој припадам је _____.

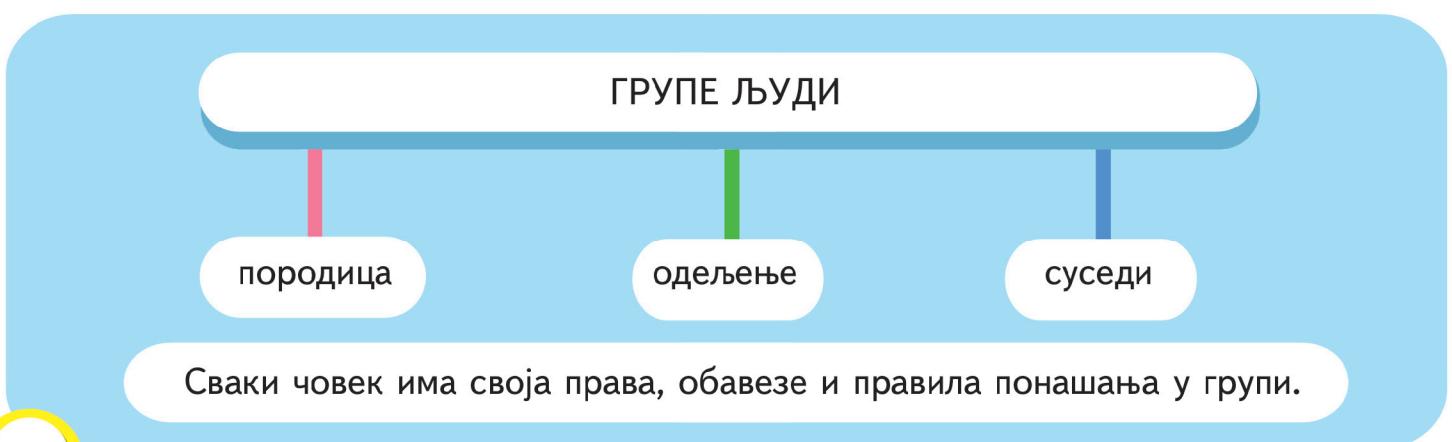
Моја права су _____.

Моје обавезе су _____.

Свако људско биће припада некој групи. Свака група има одређена правила понашања. Чланови групе имају права и обавезе у групи којој припадају. Свако од њих је у обавези да се придржава договорених правила, као и да сноси последице ако прекрши та правила.

НАУЧИЛИ СМО

ЗДРАВЬЕ И БЕЗБЕДНОСТЬ

КАКВА ХРАНА – ТАКВА ОДБРАНА

Нас двоје једемо разноврсну храну.
Доручкујемо, ручамо, вечерамо
и двапут ужинамо у једном дану.

Захваљујући здравој
и разноврсној храни
здравље се стиче,
чува и брани!

Не треба превише ни јести ни пити,
већ таман толико да будемо сити!

СТАНОВАЊЕ И ОДЕВАЊЕ

Због чега треба редовно да одржаваш чистоћу просторија у којима боравиш?
Зашто проветравамо просторије?
Колико често чистиш и распремаш свој радни кутак?

Зашто је важно да се облачиш у складу с годишњим добима?
Према гардероби коју деца носе, препознај годишње доба. Спој линијама.

ПРОЛЕЋЕ

ЛЕТО

ЈЕСЕН

ЗИМА

Допуни реченице. Напиши када шта облачиш.

Перјану јакну _____ Кабаницу _____

Капу и шал _____ Шортс _____

Нечистоћа угрожава здравље. Свакодневно треба одржавати чистоћу стана или куће у којој живимо. Због знојења и прљавштине, лично рубље треба мењати сваког дана. За наше здравље важно је и да будемо обучени у складу са временским приликама и годишњим добима.

ЧИСТОЋА ЈЕ ПОЛА ЗДРАВЉА

ЧИСТО ДЕТЕ

Свако јутро перем груди,
тако раде прави људи.
Трљам, трљам, све се пуши,
перем главу, врат и уши.
Перем зубе, очи, лице,
чело, нос и јагодице.
Тако радим, тако хоћу,
јер не трпим нечистоћу.

Г. Т.

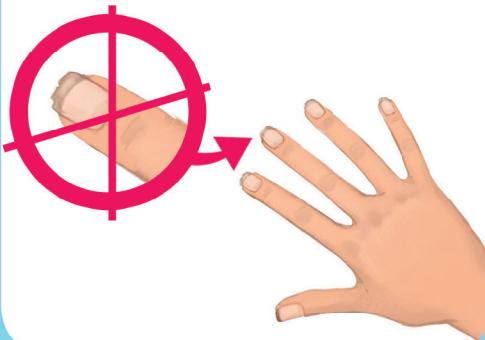

Обавезно перем зубе
сваког јутра и вечери.
Користим пасту и
четкицу.

Уз редовно прање руку,
умивање и купање,
прање зуба и чешљање,
болести је много мање!

ОПРЕЗ!
Под неуредним ногтима
нечистоће стално има!

За добро здравље, у сваком трену,
важно је мислiti на хигијену!

ДРУГА ПОЛОВИНА ЗДРАВЉА

чист ваздух и вода

редовна, здрава и разноврсна храна

кретање, игре и спорт

чиста одећа и обућа

облачење према годишњем добу

редован одмор и спавање

боравак у проветреним и чистим просторијама

смех, забава, шала, љубав, другарство...

ОВО ТРЕБА ЗАПАМТИТИ

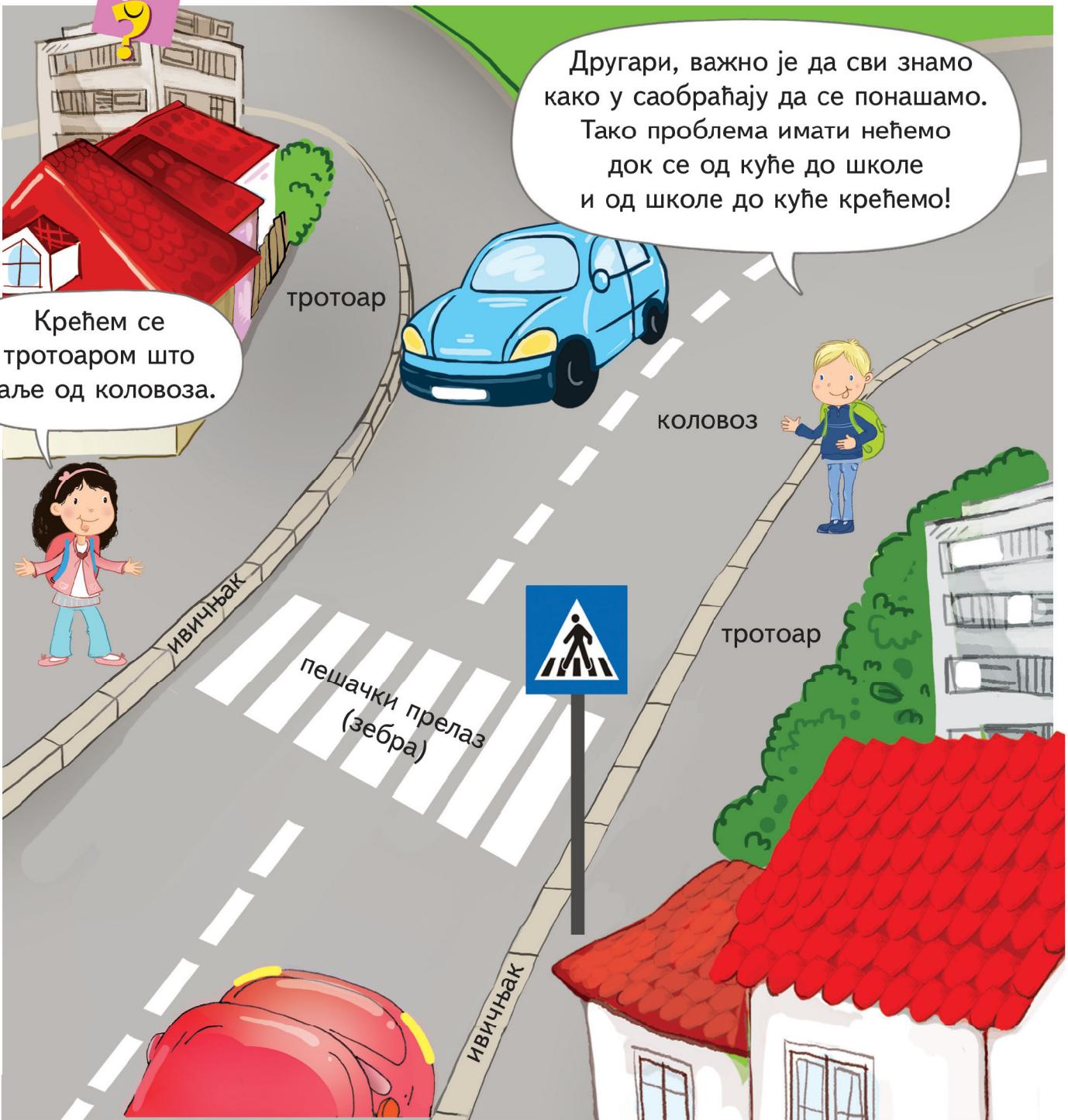
Ако желиш здрав и срећан бити,
требало би ово запамтити:
рано лези, а рано устани,
kad год можеш, ти прошетај вани.

После рада треба одморити,
умерено и јести и пити,
нарочито воће разноврсно.
Често пливај и леђно и прсно.

П. С.

НА ПУТУ ОД КУЋЕ ДО ШКОЛЕ

Шта је приказано на слици?

ТРОТОАР – део улице којим се крећу пешаци

КОЛОВОЗ – део улице којим се крећу возила

ПЕШАЧКИ ПРЕЛАЗ – обележен део улице намењен кретању пешака преко коловоза

На коловозу је опасно стајати, задржавати се и разговарати.

НА УЛИЦИ БЕЗ ТРОТОАРА

Шта је приказано на слици?

Заокружи дете које се правилно креће на улици без тротоара.

На улици без тротоара пешак треба да се креће левом ивицом коловоза.

ПРЕЛАЖЕЊЕ ПРЕКО УЛИЦЕ

СТАНИ

На пешачком прелазу боја семафора ће ти рећи да ли је безбедно преко улице прећи!

КРЕНИ

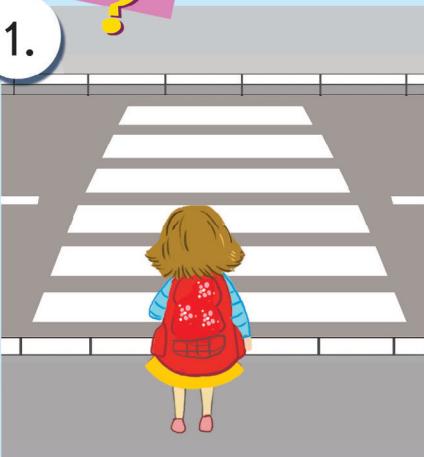

ЦРВЕНО СВЕТЛО – забрањен прелаз преко коловоза
ЗЕЛЕНО СВЕТЛО – дозвољен прелаз преко коловоза

Како девојчица прелази улицу без семафора? Уочи правила.

1.

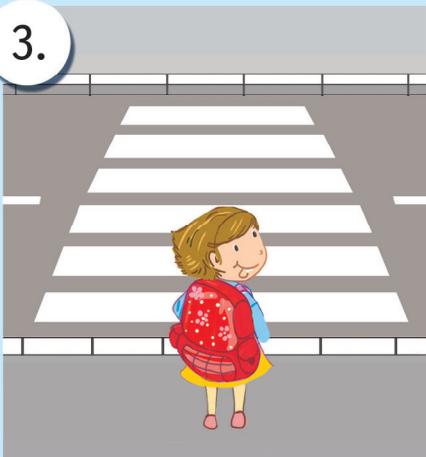
Када дођем до пешачког прелаза ја станем. Пажљиво проверим да ли иде неки аутомобил улицом.

2.

Прво гледам лево.

3.

Затим гледам десно.

4.

Опет гледам лево.
Ослушнем.

5.

Ако нема возила
прелазим улицу.

6.

Сада гледам десно
и ако нема возила
прелазим улицу.

Како да пређем
улицу без пешачког
прелаза?

И тада гледај лево, па
десно... Ако на коловозу
нема возила, преко улице
пређи најкраћим путем
брзим корацима.

Кад прелазимо улицу, морамо бити веома пажљиви.
Преко пешачког прелаза треба да се крећемо својом десном страном,
без трчања и успоравања.

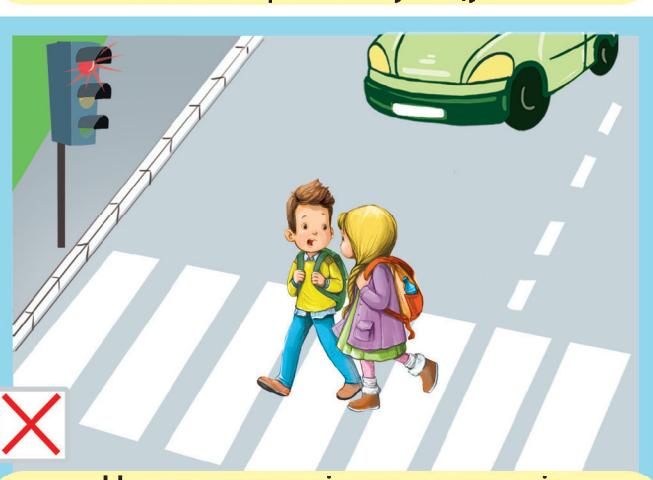
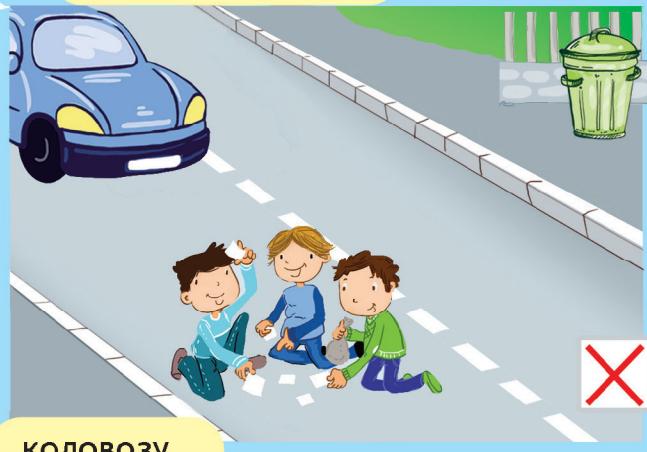
„Како се прелази улица“ – Бранко Коцкица

УЛИЦА НИЈЕ ЗА ИГРУ

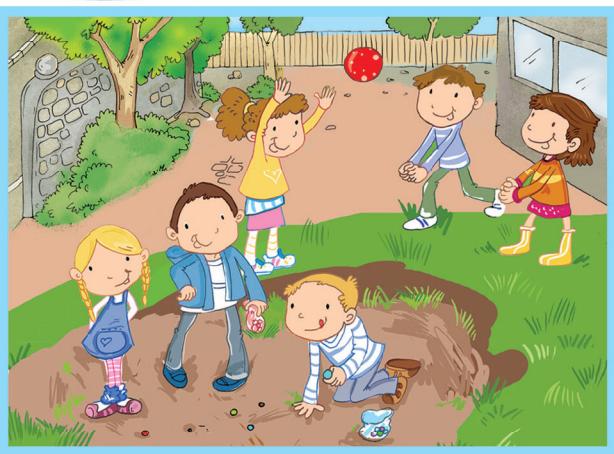

Ово свима треба да буде јасно: улица није место за игру, то може бити ОПАСНО!

Не играј се на:

БЕЗБЕДНИ СМО

Које је место у твојој околини безбедно за игру? Нацртај и обој.

Води рачуна о свом понашању у саобраћају. Мисли на своју безбедност и безбедност других. Безбедна места за игру су: дворишта, игралишта, паркови, ливаде и други простори без саобраћаја... Играј се што даље од саобраћаја.

„Пажљивко“ – едукативни цртани серијал Агенције за безбедност у саобраћају Републике Србије

ОПАСНОСТ ВРЕБА –

Шта је приказано на слицима? Кад су ватра, вода и струја опасне?
Које још опасности постоје?

Чиме се дечак играо?
Шта је изазвао?

Шта је урадио овај дечак?
Шта је могло да му се деси?
Зашто?

Због чега је
настала поплава?

ОПАСНО ПО ЗДРАВЉЕ

ОТРОВ

ЗАПАЉИВО

Ова средства могу бити опасна по твоје здравље.
Та средства не смеш да дираш. Какве ознаке стоје
на њиховим паковањима? На шта те оне упозоравају?

Ови предмети те могу повредити. Не играј се њима.
Ако се убодеш или посечеш, одмах затражи помоћ одраслих.

ПАЗИТИ ТРЕБА

Не отварај врата непознатим људима!

Не спуштај се низ гелендер!

Не трчи! Не гурај се по школском ходнику!

Зашто је опасно нагињати се кроз прозор?

Шта може да се деси овој деци?
Објасни.

Ако дође до поплаве, пожара или повреде, одмах затражи помоћ одраслих. Наведи тачну адресу места где се десила непогода или несрећа. Помоћ ће ти веома брзо пружити ватрогасци, полиција и хитна помоћ. Бројеви телефона су:

ВАТРОГАСЦИ И СПАСИОЦИ

193

ПОЛИЦИЈА

192

ХИТНА ПОМОЋ

194

Имаш право на безбедно окружење, које зависи и од твог понашања.
Научи да водиш рачуна о својој безбедности и сигурности.

ПРИРОДНЕ НЕПОГОДЕ

Шта је приказано на слицицама?

ПОПЛАВА

ЗЕМЉОТРЕС

ПОЖАР

Својим речима описи пример опасне ситуације која се догодила у твом непосредном окружењу.

У опасним ситуацијама увек затражи помоћ одраслих и прати њихова упутства. Немој да паничиш и немој да се сакриваш. Никада не ометај спасилачке екипе у њиховом раду.

НАУЧИЛИ СМО

ЧИСТОЋА ЈЕ ПОЛА ЗДРАВЉА

ДРУГА ПОЛОВИНА ЗДРАВЉА

- чист ваздух и вода
- редовна, здрава и разноврсна исхрана
- кретање, игре и спорт
- чиста одећа и обућа
- облачење према годишњем добу
- редован одмор и спавање
- боравак у проветреним и чистим просторијама
- смех, забава, шала, љубав, другарство

ДЕЛОВИ УЛИЦЕ

КРЕТАЊЕ УЛИЦОМ СА И БЕЗ ТРОТОАРА

САОБРАЋАЈ

ПРЕЛАЖЕЊЕ ПРЕКО УЛИЦЕ

БЕЗБЕДНА МЕСТА ЗА ИГРУ

ОПАСНОСТИ ВРЕБА – ПАЗИТИ ТРЕБА

вода

ватра

струја

ПРИРОДНЕ НЕПОГОДЕ

поплава

пожар

земљотрес

ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ

СНАЛАЖЕЊЕ У ПРОСТОРУ

Лука, Марко и Весна су ученици првог разреда. Иду у исту школу. На путу од куће до школе пролазе различитим деловима града. Именуј објекте поред којих свако од њих пролази. Ко мора да пређе улицу?

Описи Мајин одлазак до Луке и њен повратак.
Користи речи: горе-доле, лево-десно, напред-назад.

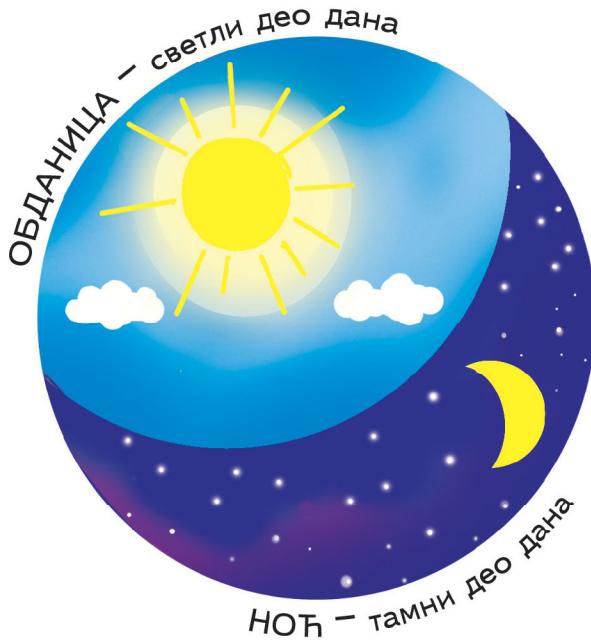
Плавом бојом обележи Мајин пут од куће до Луке.
Црвеном бојом обележи Мајин пут назад до куће.
Поред којих објеката Маја мора да прође?
Да ли постоји неко опасно место на Мајином путу?

ДАН

Шта је приказано на слицицама?

Шта ти радиш у току једног дана?

Који део дана ти је најдражи? Зашто?

ЈУТРО је кад изађе . Људи иду на посао.

Деца се спремају за школу. ПОДНЕ је половина дана.

Тада је високо на небу. Кад зађе долази ВЕЧЕ.

На небу се појаве звезде и Месец. Долази НОЋ.

Тада идемо на спавање.

Време од 24 часа је дан. Дан чине светли и тамни део. Светли део дана је обданица и траје од изласка до заласка Сунца. Тамни део дана је ноћ и траје од заласка до изласка Сунца.

Шта радиш у различито доба дана? Нацртај и обој.

јутро

пре подне

подне

после подне

вече

ноћ

ДАНИ У НЕДЕЉИ

СЕДАМ ДАНА

Први брат ПОНЕДЕЉАК
иде сасвим спреда.
Други иде УТОРАК,
а трећа је СРЕДА.
Онда даље редом:
ЧЕТВРТАК за средом.
ПЕТАК хоће пето место,
а СУБОТА шесто.
Седма иде НЕДЕЉА,
насмејана, весела.

Гвидо Тартала

Шта је приказано на слици?

Према претходном цртежу допуни реченице.

Данас је _____ .

Уторак је иза _____ .

Субота је испред _____ .

Четвртак је између _____ и _____ .

Ако је данас среда, сутра ће бити _____ , а прекосутра _____ .

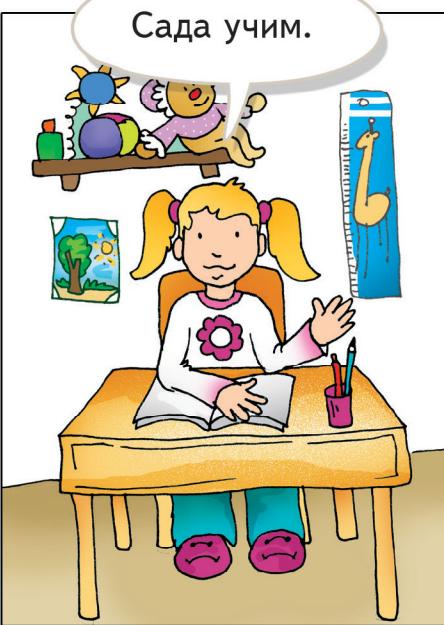
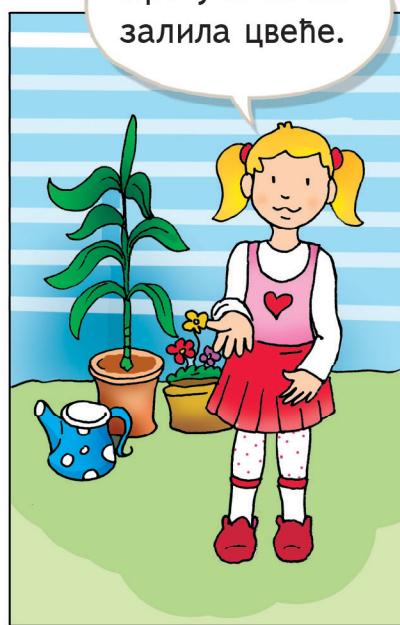
Ако је данас недеља, јуче је била _____ , а прекјуче _____ .

У једној недељи има седам дана. Сваки дан има свој назив.

Дани у недељи су: понедељак, уторак, среда, четвртак, петак, субота и недеља.

ПРЕ, САДА, ПОСЛЕ

ПРЕ

САДА

ПОСЛЕ

Нацртај или напиши.

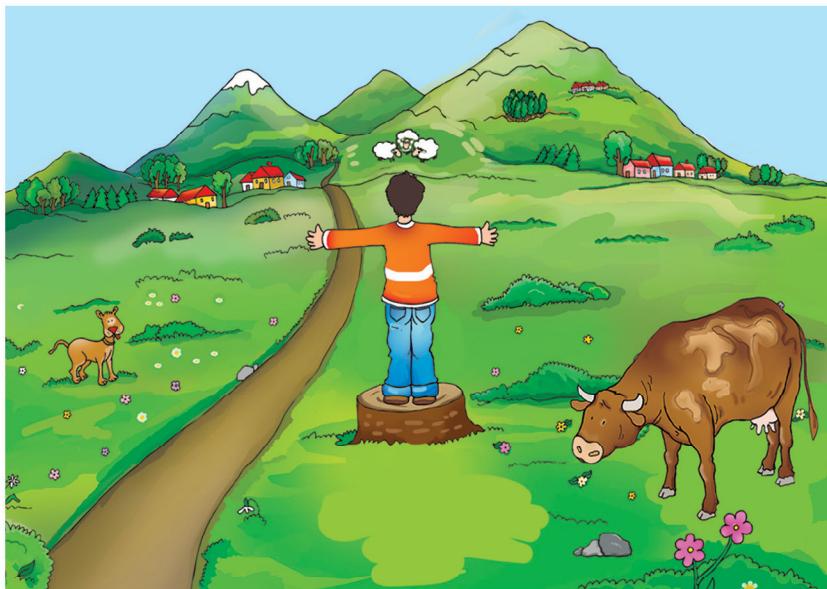
Шта ти се важно јуче
догодило у школи?

Шта радиш данас?

Шта планираш за сутра?

НАУЧИЛИ СМО

Где се ко налази у односу на дечака? Напиши.

- Крава _____
- Пас _____
- Овце _____

Допуни реченицу.

Обданицу чине јутро _____.

ЧОВЕК СТВАРА

РАЗНОВРСНОСТ МАТЕРИЈАЛА

Шта је приказано на слицицама? Именуј предмете.
Од којих материјала су направљени дати предмети? Спој линијом.

метал

гума

папир

пластика

тканина

стакло

дрво

камен

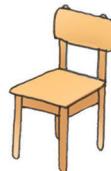
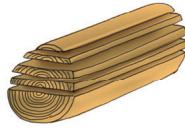

Људи праве предмете од различитих материјала. Неки материјали се могу наћи у природи. Постоје и материјали које је направио човек. То су тканина, пластика, гума... Људи помоћу алата претварају те материјале у нове производе.

ЧОВЕК РАДИ И СТВАРА

Од давнина човек је радио и стварао. Својим радом производи разна добра којим задовољава своје потребе. Та добра могу бити направљена од једног материјала или од комбинације неколико различитих материјала. Користећи алат човек може да сече, лепи, гужва, ломи, буши, савија... различите материјале.

ОД ДРВЕТА ДО СТОЛИЦЕ

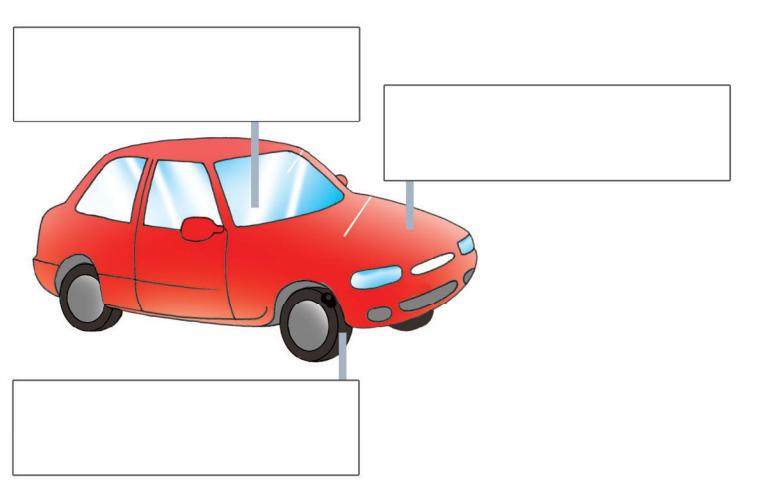

Шта се још прави од дрвета? Нацртaj.

Од којих материјала су направљени предмети који се налазе у твојој учionици? Напиши.

У правоугаоник напиши називе материјала од којих су направљени делови аутомобила.

Човек сакупља отпад, издава и прерађује материјале и од тога израђује нове производе.

СВОЈСТВА МАТЕРИЈАЛА

Нацртане или сличне предмете пронађи у свом непосредном окружењу. Посматрај их и описај. На основу уоченог, попуни табелу према датом примеру.

предмет	врста материјала	тврдо	меко	прovidно	непрovidно	храпаво	глатко
	стакло						

Од каквих су материјала направљени ови предмети?
По чему се они међусобно разликују?

На часу са учитељицом уочи, разликуј и именуј предмете у окружењу. Користећи чуло вида и додира најлакше ћеш уочити особине материјала од којих су ти предмети направљени. Изабери један предмет и описи га.

ПЛАН ОПИСА

предмет _____

изглед _____

чemu служи _____

материјал од ког је направљен _____

својства материјала _____

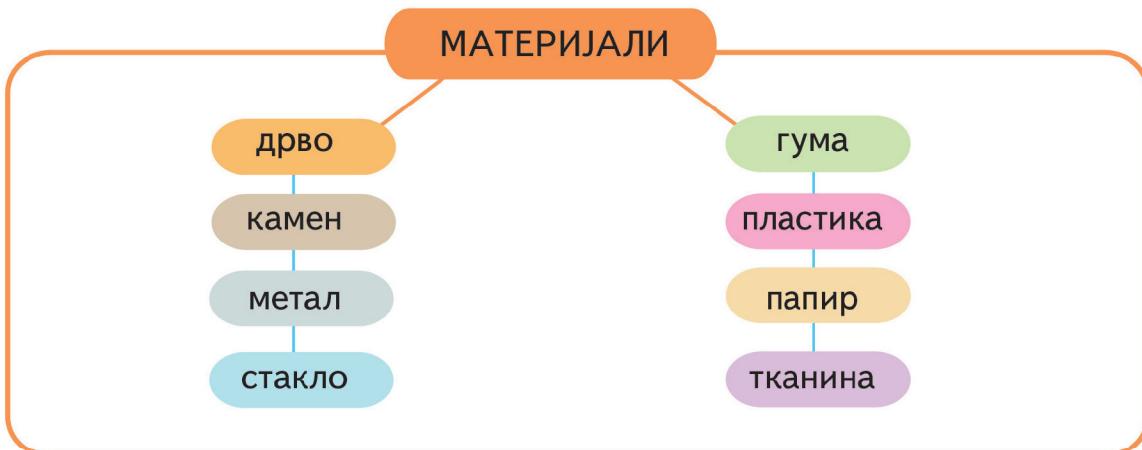
Према упутству набави различите материјале и направи себи играчке.

потребан материјал

Материјали од којих су направљени предмети могу бити тврди или меки, провидни или непровидни, храпави или глатки... Посматрањем и додиром можемо да откријемо неке особине материјала и предмета који су од њих направљени.

НАУЧИЛИ СМО

СВОЈСТВА МАТЕРИЈАЛА

тврдо – меко

провидно – непровидно

храпаво – глатко

ПРОИЗВОДИ ЉУДСКОГ РАДА

РАЗНОВРСНОСТЬ ПРИРОДЕ

СУНЦЕ – ИЗВОР СВЕТЛОСТИ И ТОПЛОТЕ

Моја топлота и светлост су услов
за живот биљака, животиња и људи.

Сунце је велика звезда
и извор нашег живота,
свему што се рађа, а и клија,
треба његов сјај и топлота.

П. М.

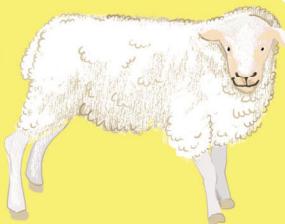

У јесен летим у топлије крајеве.
Враћам се у пролеће, кад
Сунце јаче засија!

Без Сунца
не би било
живота
на Земљи.

Биљкама су потребни
Сунчев сјај и топлота.

И нама су потребни Сунчев
сјај и топлота. У току јесени
расте нам гушћа длака и перје.

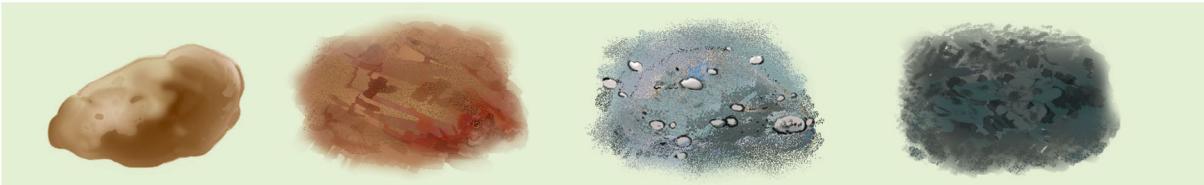
ЗЕМЉИШТЕ

По чему се разликују биљке приказане на слици?
Шта је утицало на њихов раст и развој?

изглед земљишта

У четири саксије разврстај земљиште из шуме, повртњака, њиве и баре. У сваку посеј неколико зрна пшенице или кукуруза. Стави саксије на светло место и редовно заливај. Прати како се биљке развијају. Напиши своја запажања.

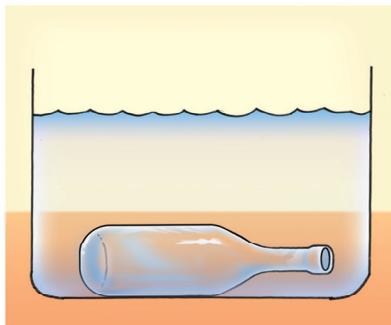

Постоје различите врсте земљишта. Свако од њих има своје особине. Разликују се по боји, саставу, растреситости, влажности... Земљиште је важно и корисно за сва жива бића. Биљке живе и расту на различитом земљишту. Многе животиње у њему праве склоништа и проналазе храну. Људи обрађују земљиште и на њему узгајају корисне биљке.

СВОЈСТВА ВАЗДУХА

Према датим примерима изведи огледе.
Посматрај и напиши своја запажања.

Шта је изашло из флаше?

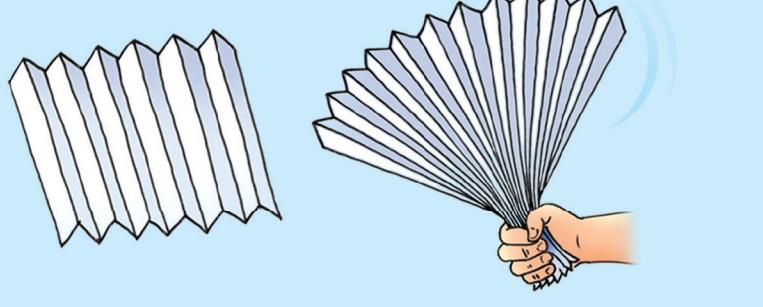
Грумен земље стави
у посуду са водом.
Шта примећујеш?

---

3. Направи лепезу од папира и маши поред лица.

Шта осећаш?

Да ли је флаша била празна?

Због чега се дрво савија? Шта се дешава са лишћем? Шта покреће веш?
У ком правцу се креће дим?

Ваздух је део неживе природе. Налази се свуда око нас. Чист ваздух је без боје и мириза. Провидан је и невидљив. Осећамо га када се креће. Кретање ваздуха називамо ветром.

ВАЗДУХ – УСЛОВ ЖИВОТА

Шта је приказано на сликама?

ЧИСТ ВАЗДУХ

ЗАГАЂЕН ВАЗДУХ

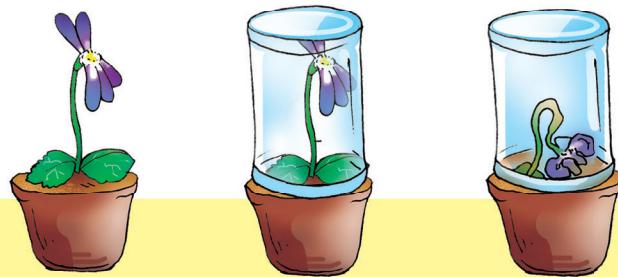
На основу чега можеш да закључиш да ли је ваздух чист или загађен?

Ко су највећи загађивачи ваздуха?

Које превозно средство које ти можеш да користиш не загађује ваздух?

Удахни ваздух кроз нос. Затвори уста и прстима стисни нос.

Колико дugo можеш да издржиш тако? Зашто?

Шта је приказано на цртежима?
Зашто је увела љубичица?

Шта би се десило ако би неко ставио мрава у теглицу и
затим ту теглицу добро затворио?

Без ваздуха нема живота. Сва жива бића користе ваздух за дисање. Рибе и друге животиње које живе у води удишу ваздух који се у њој налази. Живим бићима неопходан је чист ваздух. Загађен ваздух је слабо провидан и непријатног је мириза. Штетан је за људе, животиње и биљке. Зато ваздух треба чувати од загађења.

СВОЈСТВА ВОДЕ

Напуни чашу чистом водом. Посматрај, помириши и пробај воду.
Према својим запажањима о води, обој одговарајуће правоугаонике.

Вода је

слатка

без боје

није провидна

без мириса

лепо мирише

обојена

проводна

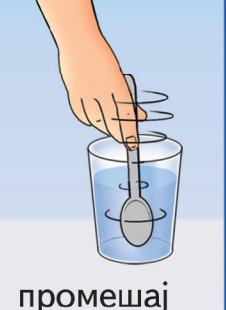
без укуса

Према датим примерима изведи огледе. Напиши своја запажања.

напуни чашу
водом

сипај шећер

промешај

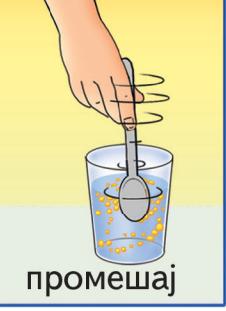

напуни чашу
водом

сипај уље

промешај

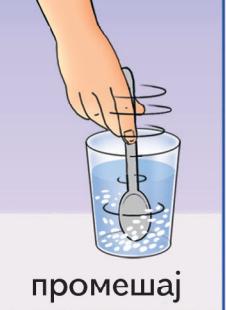

напуни чашу
водом

сипај пиринач

промешај

Вода је течност без боје, без мириса и без укуса.

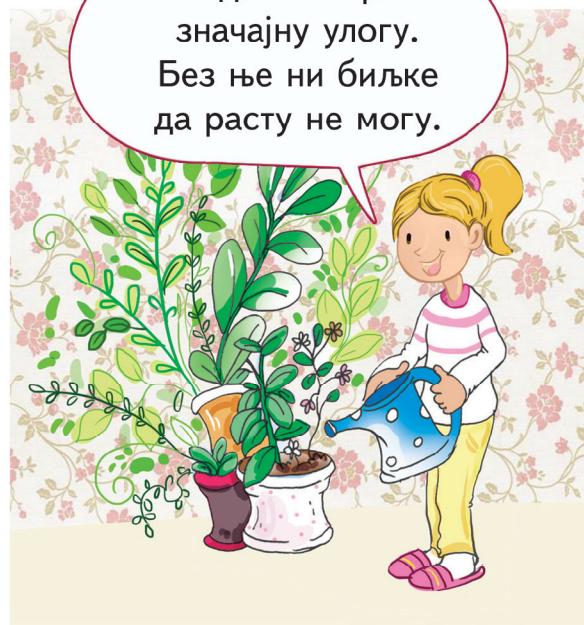

ВОДА – УСЛОВ ЖИВОТА

Чиста вода
прија свима нама,
и људима
и животињама!

Вода има врло
значајну улогу.
Без ње ни биљке
да расту не могу.

Како воду узимају животиње?

Водом веш пермо,
водом се и купамо...
Важно је да с њом
паметно и штедљиво
поступамо.

Како воду узимају биљке?

За шта је све људима потребна вода?

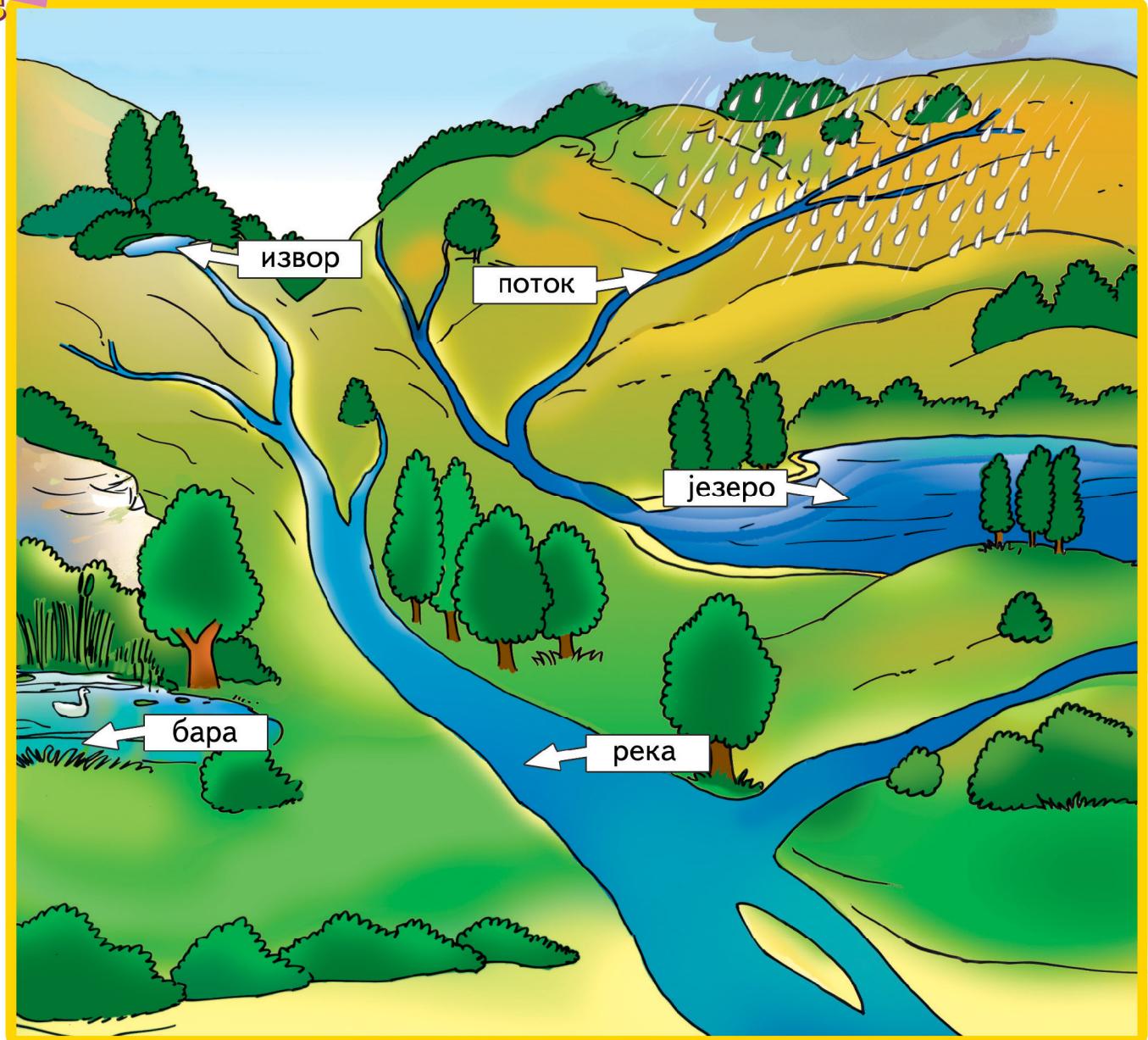
Вода припада свима.
Она нам живот даје.
Штеди је и не згађуј,
да нам дуго, дуго траје.

Добро је што воде има –
неопходна је свим бићима.

ИЗГЛЕД ОКОЛИНЕ

Шта је приказано на слици? Где се све вода налази?

вода

киша

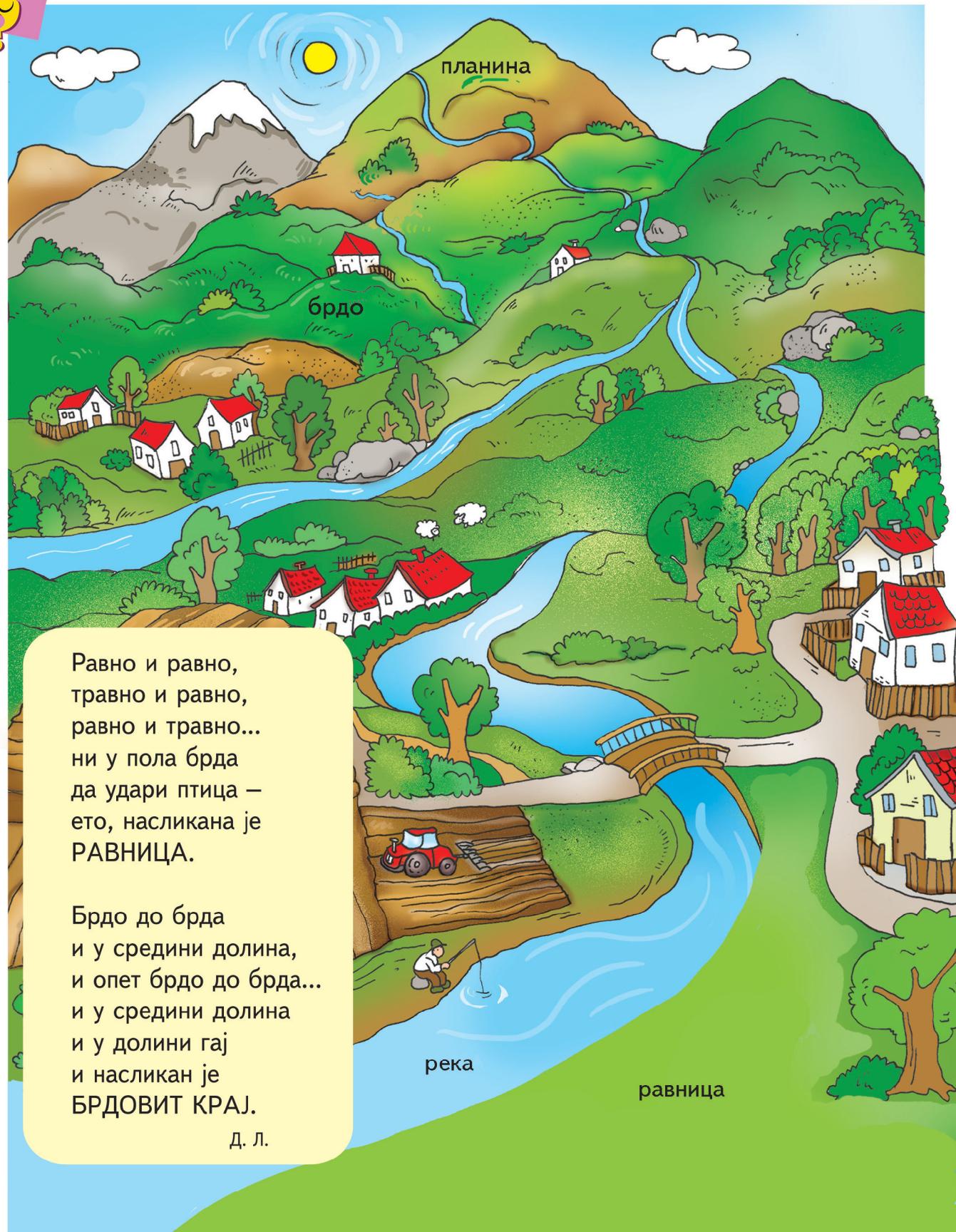
снег

Воде има свуда око нас. У природи се најчешће појављује у течном стању. Има је у потоцима, рекама, барама, језерима... Она се налази у земљи, ваздуху и свим живим бићима. Вода у природи стално кружи. Под утицајем топлоте и хладноће она мења свој облик.

Шта је приказано на слици?

Равно и равно,
травно и равно,
равно и травно...
ни у пола брда
да удари птица –
ето, насликана је
РАВНИЦА.

Брдо до брда
и у средини долина,
и опет брдо до брда...
и у средини долина
и у долини гај
и насликан је
БРДОВИТ КРАЈ.

Д. Л.

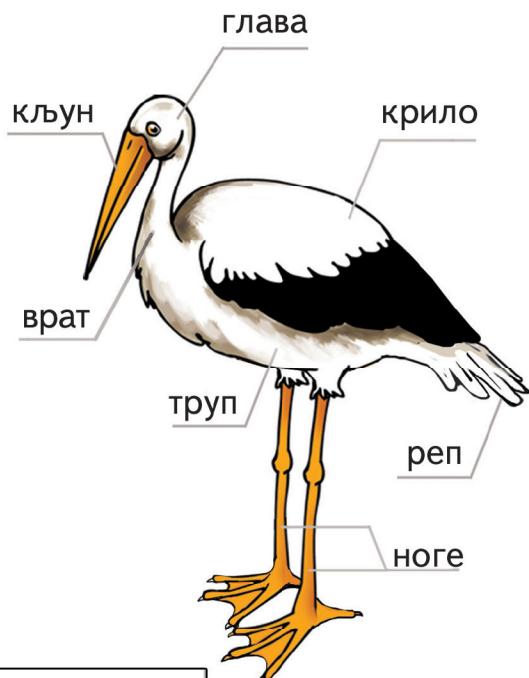
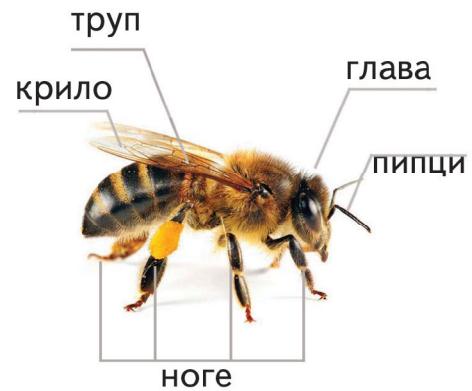
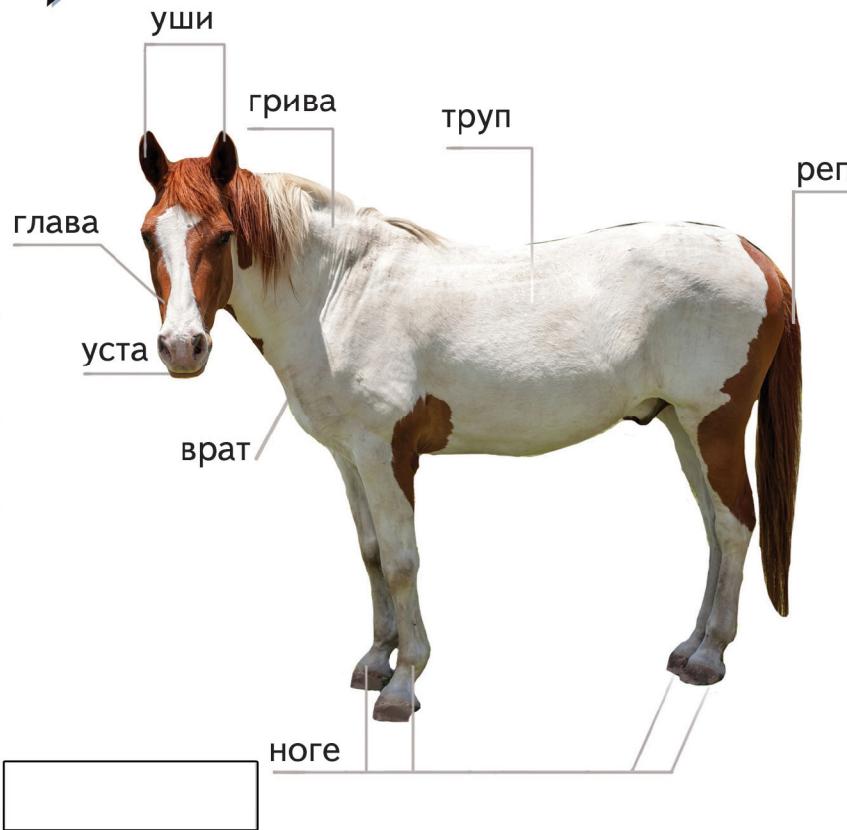
Стајаће и текуће воде, равнице и планине, бруда и долине
чине изглед околине.

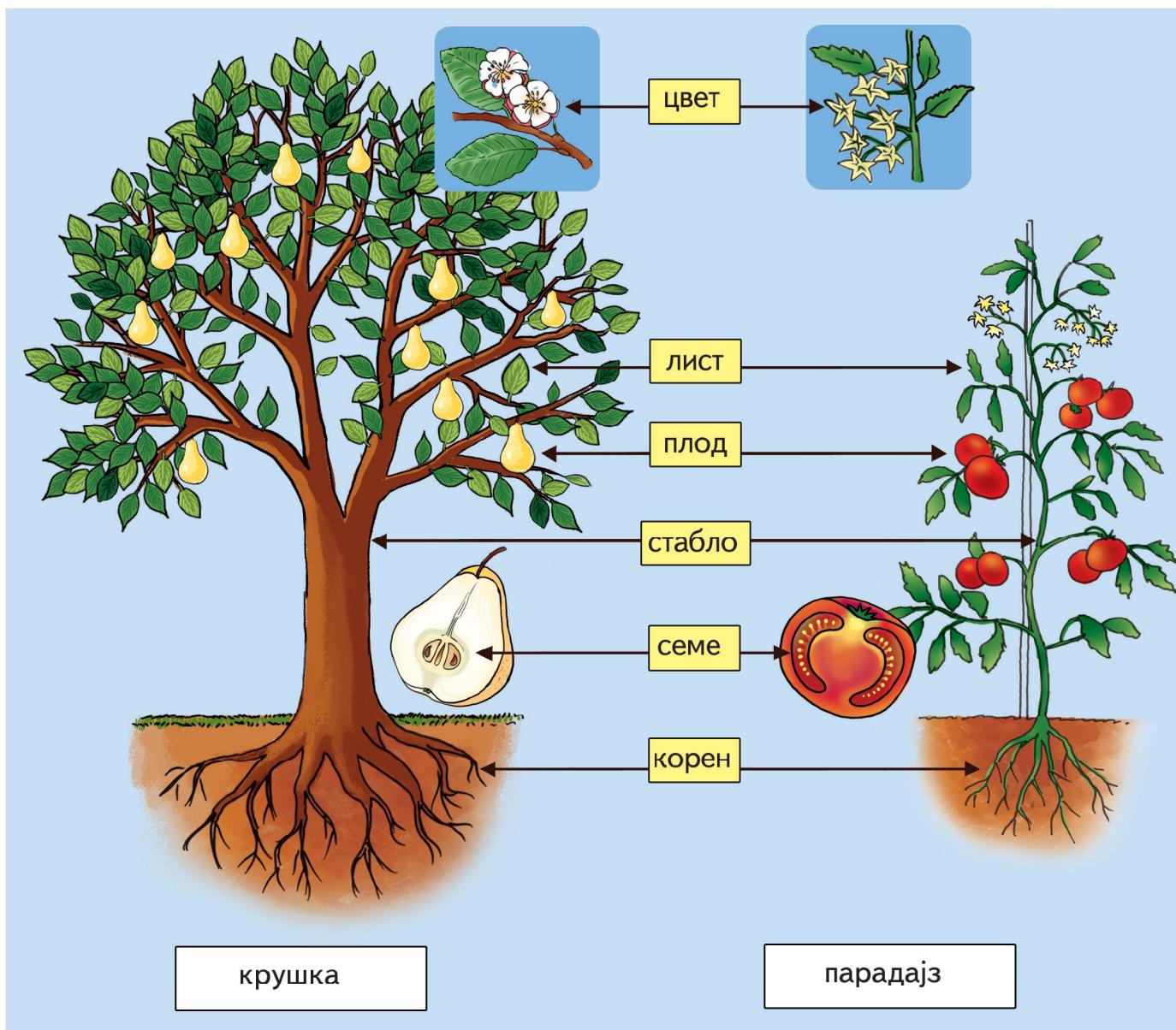
ЖИВОТИЊЕ – ДЕЛОВИ ТЕЛА

Именуј животиње са слика. Шта свака животиња има? Наведи делове тела. Упореди ове животиње. По чему су сличне? По чему се разликују?

БИЉКЕ – ИЗГЛЕД И ДЕЛОВИ

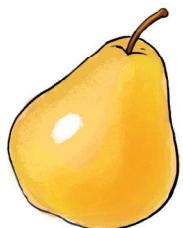

Шта је приказано на слицима?

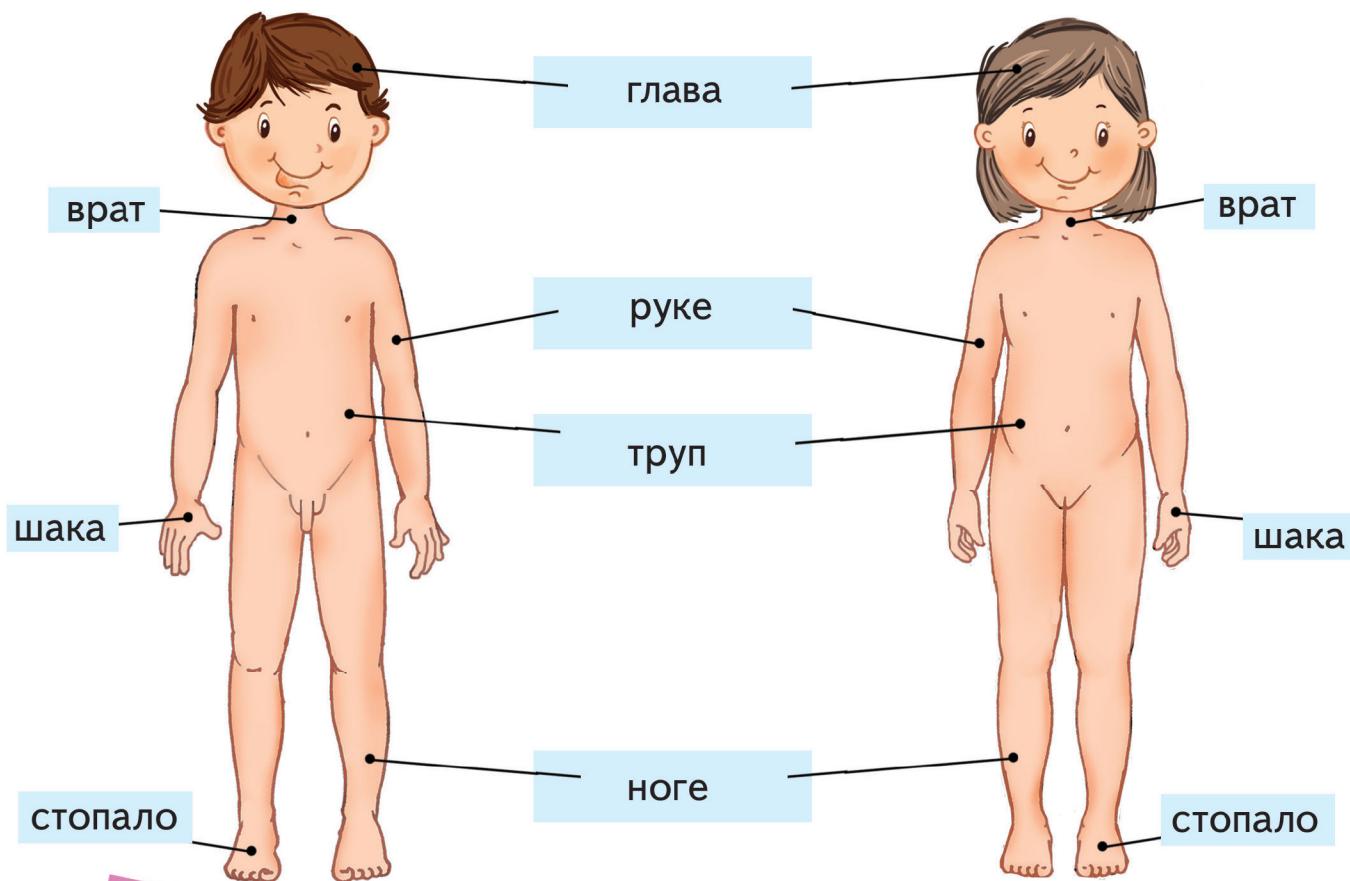
Наведи делове биљака. Упореди крушку и парадајз.

По чему се разликују ове две биљке? По чему су сличне?

Који делови ових биљака су јестиви? Који делови нису јестиви?

МОЈЕ ТЕЛО

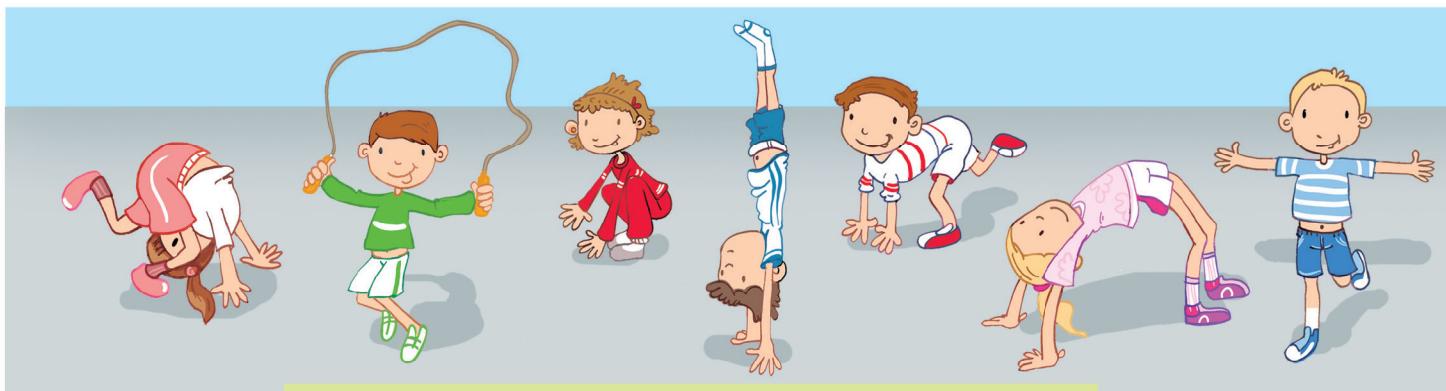
Именуј делове тела који су исти код дечака и девојчице.
По чему се разликују дечак и девојчица?

Напиши шта све можеш да радиш рукама и ногама.

Рукама _____

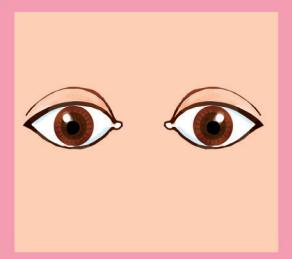
Ногама _____

Покажи покретима шта све може твоје тело.

Човеково тело се састоји од различитих делова. То су: глава, труп, руке и ноге. Сваки део тела обавља одређену радњу која утиче на наше здравље и живот.

МОЈА ЧУЛА

Чуло вида нам омогућава да видимо све што нас окружује.

Помоћу чула слуха добро чујем и све звуке око себе ослушкујем.

Нос ми служи да кроз њега дишем и да све што желим помиришем.

Језиком осећам да ли је јело слатко, горко, слано или кисело.

Чуло додира нам омогућава да осетимо: шта је храпаво, а шта глатко, шта је тврдо, а шта меко, топло или хладно шта је, додиром се распознаје.

Шта видиш око себе?
Шта чујеш у учионици?
Каквог је укуса твоја ужина?
Зажмури и прстима додирни неки предмет. Шта осећаш?

Човек има пет чула. То су чуло вида, чуло слуха, чуло мириза, чуло укуса и чуло додира. Помоћу чула много тога сазнајемо и примамо утиске о спољашњем свету.

СВАКО ТРЕБА ДА СЕ БРИНЕ О ЧИСТОЋИ

Повежи линијом отпадке са кантом у коју се одлажу.

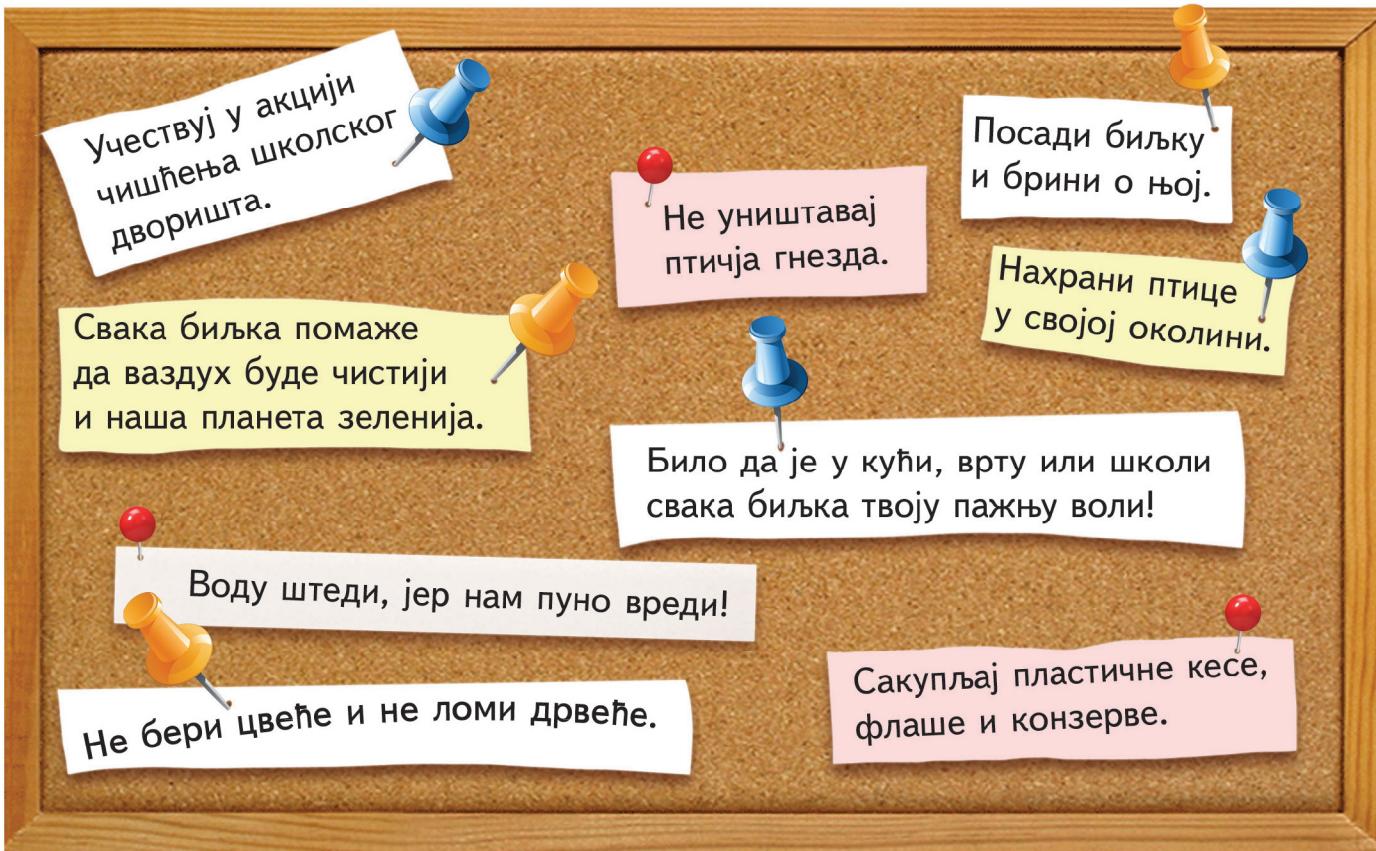
ОТПАЦИ

Отпаци на све стране!
Планета је ружна!
Није ни чудо
што је тако тужна!

Када у канти заврши смеће
Земља тада запева од среће!
Још је боље ако старе ствари
претворимо у играчке, драги другари!

ОКОЛИНЕ

ЧОВЕКОВА ОКОЛИНА

Вода, ваздух, земља, шума
скупа живе од давнина,
у две речи то се зове
човекова околина.

Човек дивна чуда прави
снагом свога бистрого ума
само када су му здрави
вода, ваздух, земља, шума.

Д. Т.

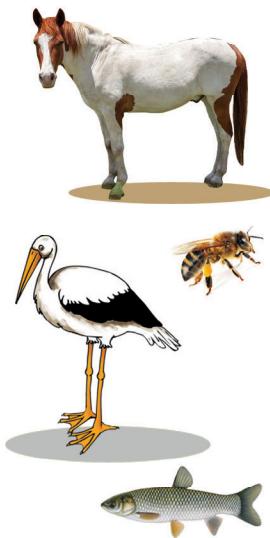
Како ти и твоји другари чувате и улепшавате своју околину? Нацртај.

НАУЧИЛИ СМО

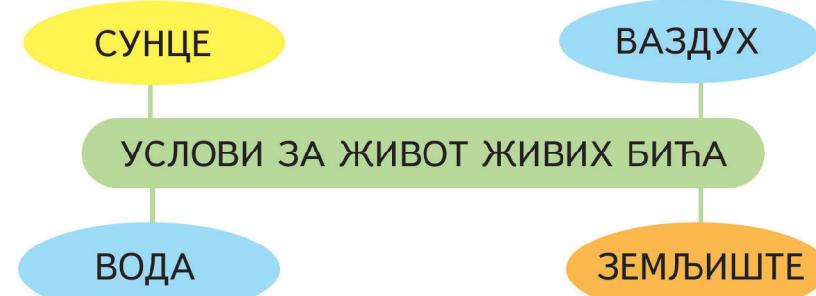
ДЕЛОВИ БИЉКЕ

- Које делове тела имају коњ, риба и птица?
Попуни табелу бојењем одговарајућих поља.

	коњ	риба	птица	пчела
глава				
очи				
врат				
реп				
уста				
ноге				
пераја				
крила				
кљун				
труп				
грива				

ЕКОЛОШКА АЗБУКА

- А** – Ана воли здраву храну
Б – Брана ужива у чистом стану
В – Вера увек воду штеди
Г – Горан еколошка правила следи
Д – Душан у чистом ваздуху ужива
Ђ – Ђорђу је најдража дедина њива
Е – Елена редовно залива цвеће
Ж – Жарко загађивати земљиште неће
З – Зоран чува своју околину
И – Ирена и сека о чистоћи брину
Ј – Јана никада не прави буку
К – Коста не једе прљавих руку
Л – Лена миран сан тражи
Љ – Љуба брине о рециклажи
М – Марку се стакло с хартијом не слаже
Н – Ненад вальано смеће одлаже
Њ – Његован по стану светла гаси
О – Олгу љубав према животињама краси
П – Петра брину озонске рупе
Р – Рельини другари смеће купе
С – Сара у природи ужива
Т – Тодор у чистој води плива
Ћ – Ћира и другари због сече шума тугују
Ү – Уна зна да издувни гасови нас трују
Ф – Филип о птичицама брине
Х – Хана је чувар животне средине
Ц – Цеца не лепи свуда жваке
Ч – Чеда је љубитељ биљке сваке
Џ – Џеваду цвркнут птица прија
Ш – Шемси је омиљена екологија!

ТВОЈА ЕКОЛОШКА АЗБУКА

А _____

Б _____

В _____

Г _____

Д _____

Ђ _____

Е _____

Ж _____

З _____

И _____

Ј _____

К _____

Л _____

Љ _____

М _____

Н _____

Њ _____

О _____

П _____

Р _____

С _____

Т _____

Ћ _____

Ү _____

Ф _____

Х _____

Ц _____

Ч _____

Џ _____

Ш _____

СВЕТ ОКО НАС

УЏБЕНИК ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Прво издање
2018. година

Ауторски тим НОВЕ ШКОЛЕ:
Јасмина Крњајић
Милица Ђук
Гордана Стевановић
Весна Радонић

Илустрације и дизајн:
Марија Дашић Тодорић
Горан Витановић

Уредник:
др Гордана Степић

Штампа:
„СавПо“ Стара Пазова

Тираж:
3000

Издавач:
НОВА ШКОЛА д.о.о.
Београд, Господар Јованова 22
Тел/факс: 011 2631 652, 011 3284 989

ISBN 978-86-6225-043-8

© Нова школа 2018. Сва права задржана

СИР - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

37.016:3/5-028.31(075.2)

СВЕТ око нас : за први разред основне школе / [ауторски тим Нове школе Јасмина Крњајић ... [и др.] ; илустрације Марија Дашић Тодорић, Горан Витановић]. - 1. изд. - Београд : Нова школа, 2018 (Стара Пазова : Савпо).
- 79 стр. : илустр. ; 21 см

Подаци о ауторима преузети из колофона.
Тираж 3.000.

ISBN 978-86-6225-043-8
1. Крњајић, Јасмина, 1983- [аутор]

COBISS.SR-ID 263160076

Министар просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије одобрио је издавање и употребу овог уџбеника у првом разреду основне школе решењем број 650-02-00209/2018-07 од 25. 4. 2018. године.